

Vergaderjaar 2017–2018

34 775

Nota over de toestand van 's Rijks financiën

34 775 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2018

AJ¹

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 11 september 2018

Naar aanleiding van de Algemene Financiële Beschouwingen van 12 december 2017 is door de Eerste Kamer de motie Postema c.s. aangenomen.² Deze motie roept de regering op om te bezien of de doelmatigheidskorting voor het onderwijs oplopend tot 183 miljoen euro structureel kan worden verzacht en bij voorkeur ongedaan gemaakt. Aansluitend hebben de vaste commissies voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap³ en voor Financiën⁴ op 22 juni 2018 een brief gestuurd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media hebben op 10 september 2018 gereageerd.

De commissies brengen bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier voor dit verslag,
Bergman

¹ De letters AJ hebben alleen betrekking op 34 775.

² Kamerstukken I 2017/18, 34 775, L.

³ Samenstelling **Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**:

Ten Hoeve (OSF), Koffeman (PvdD), De Vries-Leggedoor (CDA) (*voorzitter*), Ganzevoort (GL), Martens (CDA), Van Strien (PVV), P. van Dijk (PVV), Bruijn (VVD), Gerkens (SP), Van Apeldoorn (SP), Atsma (CDA), Van Hattem (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), Köhler (SP), Nooren (PvdA), Pijlman (D66), Rinnooy Kan (D66), Schalk (SGP), Schnabel (D66) (*vice-voorzitter*), Bikker (CU), Klip-Martin (VVD), Sini (PvdA), Baay-Timmerman (50PLUS), A.J.M. van Kesteren (PVV), Van Zandbrink (PvdA)

⁴ Samenstelling **Financiën**:

Nagel (50PLUS), Ten Hoeve (OSF), Knip (VVD), Backer (D66), Ester (CU), vac. (VVD) (*voorzitter*), Postema (PvdA), Sent (PvdA), Van Strien (PVV), Vos (GL), Kok (PVV), Bruijn (VVD), Vac. (PVV), Van Apeldoorn (SP), N.J.J. van Kesteren (CDA), Knapen (CDA), Köhler (SP), Prast (D66), Van Rij (CDA) (*vice-voorzitter*), Rinnooy Kan (D66), Schalk (SGP), Teunissen (PvdD), Van de Ven (VVD), vac. (PvdA), Reuten (SP)

BRIEF VAN DE VOORZITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN VOOR FINANCIËN.

Aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Den Haag, 22 juni 2018

Naar aanleiding van de Algemene Financiële Beschouwingen van 12 december 2017 is door de Eerste Kamer de motie Postema c.s. aangenomen.⁵ Deze motie roept de regering op om te bezien of de doelmatigheidskorting voor het onderwijs oplopend tot 183 miljoen euro structureel kan worden verzacht en bij voorkeur ongedaan gemaakt. De regering wordt tevens verzocht de Kamer uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2018 over de resultaten hiervan te informeren.

Op 24 januari jl. heeft de Minister van Financiën de Eerste Kamer gemeld dat de regering geen mogelijkheden ziet om de doelmatigheidskorting te verzachten of ongedaan te maken.⁶ Uit deze brief bleek echter niet welk onderzoek c.q. welke inspanning aan deze constatering ten grondslag ligt. Dit was aanleiding voor de leden van de fracties van de PvdA, PVV, SP, GroenLinks en OSF om de regering (nogmaals) te verzoeken uitvoering te geven aan de motie-Postema c.s., waarbij tevens wordt aangegeven welke opties zijn onderzocht en welke mogelijkheden zij de komende jaren ziet om genoemde doelmatigheidskorting te verlagen en bij voorkeur ongedaan te maken. Tevens vroegen de leden van de betrokken fracties de regering om, mocht de regering van oordeel blijven dat een doelmatigheidskorting te realiseren is zonder het primaire proces te belasten, preciezer aan te duiden hoe dit concreet kan worden gerealiseerd. Ze vroegen de regering daarbij hoe de doelmatigheidskorting zich verhoudt tot de extra investeringen in het onderwijs en dat per onderwijssector te specificeren, zodat het voor de Kamer inzichtelijk wordt wat de impact is van de doelmatigheidskorting op het primaire proces en op de met de investeringen beoogde kwaliteitsverbeteringen in het onderwijs.

In zijn brief van 28 mei jl. geeft de Minister van Financiën aan dat het standpunt van het kabinet met betrekking tot de motie Postema c.s. na de voorjaarsbesluitvorming niet is gewijzigd.⁷ Daarbij noemt de Minister van Financiën weliswaar een aantal overwegingen, maar gaat hij niet in op de vraagstelling van de brief zoals hierboven herhaald. Mogelijkerwijs is de Minister van Financiën onvoldoende in staat om, namens de regering, inzicht te verschaffen in de mogelijkheden – buiten of binnen de departementale begroting VIII Onderwijs, Cultuur en Wetenschap – om de betreffende doelmatigheidskorting te verzachten en bij voorkeur ongedaan te maken alsook om per onderwijssector inzichtelijk te maken hoe de doelmatigheidskorting in de jaren 2018, 2019, 2020, 2021 en structureel kan worden gerealiseerd zonder het primair proces te belasten. Ditzelfde geldt mogelijkerwijs voor de vraag wat de impact is van de doelmatigheidskorting op de beloofde kwaliteitsverbeteringen in het onderwijs. De Minister van Financiën schreef daarbij: «Voor verdere toelichting op de invulling van deze maatregel in de begroting van OCW verwijs ik u naar de Minister van OCW en de Minister voor BVOM.»

Aangemoedigd door de Minister van Financiën verzoeken de leden van de **PvdA**-fractie en van de **GroenLinks**-fractie u derhalve precies aan te geven hoe de doelmatigheidskorting in de diverse sectoren zal worden gerealiseerd zonder het primaire proces te belasten, hoe de doelmatig-

⁵ Kamerstukken I 2017/18, 34 775, L.

⁶ Kamerstukken I 2017/18, 34 775 / 34 775 VIII, S.

⁷ Kamerstukken I 2017/18, 34 775 / 34 775 VIII, Z.

heidskorting zich per sector verhoudt tot de extra investeringen en wat de impact van de doelmatigheidskorting per sector is op de beoogd kwaliteitsverbeteringen. De leden van de **SP**-fractie sluiten zich bij dit verzoek aan.

Het standpunt van de regering om de doelmatigheidskorting in het onderwijs niet te schrappen is, ondanks het verzoek daartoe, niet veranderd. De brief van de Minister van Financiën is voor de leden van de **PVV**-fractie te algemeen en bevat slechts allerlei goede intenties om de bureaucratie in het primaire proces, het werken voor de klas, terug te brengen en de faciliteiten voor het onderwijsveld te verbeteren. Deze leden vragen u om concreter te zijn. Wat gaat het onderwijsveld merken van het terugbrengen van de bureaucratie en verbetering van de faciliteiten voor het onderwijsveld, de man/vrouw voor de klas? De leden van de **PvdA**-fractie sluiten zich bij deze vraag aan.

Een gelijkkluidende brief wordt verstuurd aan de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media.

De commissies voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en voor Financiën zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze graag uiterlijk **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
G. de Vries-Leggedoor

Voorzitter van de commissie voor Financiën
F.H.G. de Grave

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN VOOR BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS EN MEDIA

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 september 2018

De motie Postema c.s. roept de regering op om te bezien of de maatregel «G46, Doelmatiger onderwijs» kan worden verzacht en bij voorkeur ongedaan gemaakt.⁸ In een eerste en tweede reactie gaf de Minister van Financiën aan dat het kabinet geen mogelijkheden ziet om de maatregel te verzachten of ongedaan te maken.⁹ ¹⁰ Hierop verzocht uw Kamer ons 22 juni 2018 per brief om verdere toelichting. Met deze brief reageren wij op dit verzoek van de Vaste Commissies voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en voor Financiën.

Om de OCW-begroting meerjarig te sluiten rustte er een taakstelling op de Begroting 2018. Deze taakstelling was tijdens het kabinet Rutte – Asscher over de voorgaande jaren opgebouwd. Het kabinet Rutte – Asscher had deze taakstelling niet van dekking voorzien en de invulling hiervan (in overleg met de formerende partijen) overgelaten aan het nieuwe kabinet. Bij het Regeerakkoord Rutte III is deze taakstelling teruggedraaid en kwam er een in de eerste jaren in omvang aanzienlijk beperktere doelmatigheidsmaatregel voor in de plaats. Deze maatregel is in de tweede nota van wijziging op de Begroting 2018 technisch verwerkt en maakt daarmee onderdeel uit van de reeds goedgekeurde OCW-begroting.

Het kabinet heeft dit voorjaar een integrale afweging gemaakt en gezien de problematiek, zowel rijksbreed als binnen de begroting van OCW, was er geen financiële ruimte voor een alternatieve invulling van de maatregel. U bent daarover geïnformeerd in onze 1^e Suppletoire Begroting 2018.

Doelmatigheid wordt uiteindelijk gerealiseerd op schoolniveau en schoolbesturen zijn vrij om hierin zelf keuzes te maken. Verschillende schoolbesturen zullen op verschillende wijzen invulling geven aan deze opgave. Het is overigens goed om de totaalsituatie daarbij niet uit het oog te verliezen. Tegelijk met de doelmatigheidsmaatregel bevat het Regeerakkoord vele intensiveringen op de OCW-begroting. Wij benadrukken graag dat dit kabinet per saldo juist flink in onderwijs investeert. Met dit pakket aan maatregelen werken wij samen met het onderwijsveld gestaag verder aan een kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

In de tweede nota van wijziging op de Begroting 2018 vindt u de exacte verdeling van de doelmatigheidsmaatregel over de verschillende onderwijssectoren. Uw Kamer vraagt ook hoe die maatregel zich per onderwijssector tot de intensiveringen verhoudt. Daarover wordt u op Prinsjesdag geïnformeerd, wanneer het wetsvoorstel met de ontwerpbe-

⁸ Kamerstukken I 2017/18, 34 775, L.

⁹ Kamerstukken I 2017/18, 34 775 / 34 775 VIII, S.

¹⁰ Kamerstukken I 2017/18, 34 775 / 34 775 VIII, Z.

groting 2019 aan uw Kamer wordt aangeboden. Hierin treft u een uitgebreid overzicht aan van hoe de intensiveringen van dit kabinet en de doelmatigheidsmaatregel zich per onderwijssector tot elkaar verhouden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob